

Altres disposicions

Decret 188/2024, del 8-5-2024, pel qual s'estableix l'entorn de protecció de l'església de Sant Serni de Nagol, parròquia de Sant Julià de Lòria, així com els criteris que han de regir les intervencions sobre el monument i el seu entorn.

Vista la resolució del 2 d'agost del 2023, publicada al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra* núm. 99, del 9 d'agost del 2023, d'incoació de l'expedient administratiu núm. 0236/18 del Departament de Patrimoni Cultural del Ministeri de Cultura, Joventut i Esports, per establir l'entorn de protecció de l'església de Sant Serni de Nagol, parròquia de Sant Julià de Lòria (declarada bé d'interès cultural en la classificació de monument d'acord amb la disposició addicional primera i la disposició final primera de la Llei 9/2003, del 12 de juny, del patrimoni cultural d'Andorra), i per fixar els criteris que han de regir les intervencions sobre l'església i sobre el seu entorn de protecció;

Atès que s'ha obert un període d'audiència i d'informació pública d'un mes perquè les persones interessades puguin efectuar les al·legacions que estimin oportunes i que la resolució s'ha notificat a les persones propietàries conegudes i al Comú de Sant Julià de Lòria;

Atès que en aquest mateix període s'ha fet ús del dret d'audiència i de presentar al·legacions en relació amb l'entorn de protecció previst, i que per a la valoració d'aquestes al·legacions i observacions rebudes, i en aplicació del principi de legalitat que regeix l'actuació de l'Administració pública i de la deguda motivació i fonamentació de les seves decisions, s'ha tingut en compte:

- a) La Constitució del Principat d'Andorra, la Llei 9/2003, del 12 de juny, del patrimoni cultural d'Andorra, i la Llei 15/2014, del 24 de juliol, de modificació de la Llei 9/2003, del 12 de juny, del patrimoni cultural d'Andorra.
- b) El Conveni per a la salvaguarda del patrimoni arquitectònic d'Europa, ratificat el 28 de juliol de 1999 i en vigor des de l'1 de novembre de 1999, en el qual l'estat andorrà es compromet a situar la protecció del patrimoni arquitectònic entre els "objectius essencials" de l'ordenament del territori i de l'urbanisme, de manera que s'asseguri la presa en compte d'aquest compromís en les diverses fases de l'elaboració dels plans d'ordenament i dels procediments d'autorització d'obres.
- c) La definició de l'entorn de protecció, que segons l'article 13.1 de la Llei 9/2003, del patrimoni cultural d'Andorra, és l'espai, edificat o no, que dona suport ambiental al bé i que si és alterat pot afectar-ne els valors, les perspectives, la contemplació o l'estudi.
- d) Que l'entorn de protecció té l'objectiu de protegir els valors i els interessos patrimonials identificats en l'entorn del bé declarat, que l'acompanyen històricament i donen suport al seu significat, alhora que es vetlla, allà on és possible, per un creixement urbanístic d'acord amb les característiques de cada zona i de cada entorn, complint, així, tant amb la missió preventiva d'evitar danys i destorbs al bé com amb la de posar-lo en valor.
- e) Que l'entorn de protecció d'un bé immoble d'interès cultural no és el resultat d'una decisió aleatòria i arbitrària sinó que ha d'estar en relació amb l'escala i les característiques del bé i en conseqüència és singular. És una decisió fonamentada en criteris científics i tècnics.

f) Que el patrimoni cultural constitueix, com es diu a l'exposició de motius de la Llei del patrimoni cultural, un dels testimonis principals de la història, essent un deure essencial de la societat i dels poders públics preservar aquesta riquesa i transmetre-la en les millors condicions a les generacions futures;

Atès que, d'acord amb les observacions mencionades en una de les al·legacions formulades en data 6 de setembre del 2023, s'ha constatat la necessitat de fer algun aclariment en la redacció de la proposta de criteris associada a la zona preventiva o zona 2 per tal de facilitar-ne la comprensió i l'aplicació;

Vistes les al·legacions presentades, que han estat objecte de valoració per part del Govern;

Ateses les disposicions legals esmentades i les d'aplicació general;

A proposta de la ministra de Cultura, Joventut i Esports, el Govern, en la sessió del 8 de maig del 2024,

Decreta

Article primer

Definir la ubicació i la descripció de l'església de Sant Serni de Nagol, parròquia de Sant Julià de Lòria, declarada bé immoble d'interès cultural (BIC) en la classificació de monument d'acord amb l'annex de la Llei 9/2003, del 12 de juny, del patrimoni cultural d'Andorra, que figura a l'annex 1, capítol 1, d'aquest Decret.

Article segon

Establir els criteris definitius que han de regir les intervencions sobre l'església de Sant Serni de Nagol i l'espai de presumpció arqueològica, que figuren a l'annex 1, capítol 2, d'aquest Decret.

Article tercer

Establir i delimitar l'entorn de protecció definitiu de l'església de Sant Serni de Nagol, parròquia de Sant Julià de Lòria, d'acord amb el que disposen els articles 2, 7, 11, 12, 13, 14 i concordants de la Llei 9/2003, del 12 de juny, del patrimoni cultural d'Andorra i la Llei 15/2014, del 24 de juliol, de modificació de la Llei 9/2003, del 12 de juny, del patrimoni cultural d'Andorra. La justificació de l'entorn de protecció figura en l'annex 1, capítol 3 i es representa al plànol que figura a l'annex 2 d'aquest Decret.

En el plànol que es publica hi figura grafiada la delimitació de l'entorn de protecció del monument, amb indicació dels diferents espais i elements concernits.

Article quart

Establir els criteris, en forma de prescripcions o propostes, que han de regir les intervencions sobre l'entorn de protecció del monument que figuren a l'annex 1, capítol 3.3 i 3.4, d'aquest Decret.

Article cinquè

Notificar individualment als interessats la resposta a les seves al·legacions.

Article sisè

Determinar l'execució immediata de les prescripcions d'obligat compliment que han de regir les intervencions sobre l'església de Sant Serni de Nagol i sobre la zona d'acompanyament (zona 1) del seu entorn de protecció, a partir de la publicació d'aquest Decret al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Article setè

Instar el Comú de Sant Julià de Lòria a adaptar al més aviat possible la planificació urbanística de la parròquia a les prescripcions d'obligat compliment per a la zona d'acompanyament (zona 1) i els criteris en forma de proposta que es publiquen per a la zona preventiva (zona 2).

Article vuitè

Sotmetre al règim d'autorització prèvia establert a l'article 14 de la Llei 9/2003 qualsevol obra o intervenció, tant si és de promoció pública com si és de promoció privada, que es vulgui fer sobre el monument o sobre el seu entorn de protecció.

Article novè

Aplicar totes aquelles altres mesures previstes a la Llei 9/2003, del patrimoni cultural, i la Llei 15/2014, del 24 de juliol, de modificació de la Llei 9/2003, del 12 de juny, del patrimoni cultural d'Andorra, derivades de l'aprovació d'aquest Decret.

Article desè

Publicar aquest Decret al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra* i notificar-ho al Comú de Sant Julià de Lòria i a les persones propietàries afectades o concernides conegudes que consten a l'expedient o que han formulat al·legacions.

Article onzè

D'acord amb el que disposa l'article 129 de la Llei 14/2023, del 3 de juliol, del text consolidat del Codi de l'Administració, contra aquest Decret es pot interposar un recurs administratiu davant del Govern en el termini d'un mes a comptar de la data de la seva publicació o eventualment, de la data de la seva notificació individual. No obstant això, segons el que disposen els articles 52 i 135 del mateix Codi i l'article 12.3 de la Llei del patrimoni cultural, modificat per la Llei 15/2014, la interposició de recurs no en suspèn l'execució.

Disposició final

Aquest Decret entrarà en vigor el mateix dia de ser publicat al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Cosa que es fa pública per a coneixement general.

Andorra la Vella, 8 de maig del 2024

Xavier Espot Zamora
Cap de Govern

Annex 1. L'església de Sant Serni de Nagol i el seu entorn de protecció**Capítol 1. Ubicació, descripció i valors del monument**

L'església de Sant Serni és un monument situat a poca distància del poble de Nagol, vora de la carretera de Certers (CS-120). Segons l'acta que fou descoberta a l'interior de l'altar, durant la restauració del 1979, la consagració de l'església va tenir lloc el 1055. L'edifici actual és de petites dimensions, amb una nau de planta trapezoidal rematada pel cantó oest per un absis semicircular, i amb una orientació general est-oest, molt característica del període.

L'estil arquitectònic entronca amb el romànic primerenc, sense cap decoració de tipus llombard a les façanes i un aspecte rústic i auster. En la seva construcció es van emprar principalment blocs de llicorella, de tendència rectangular, disposats a trencajunt i lligats amb morter de calç. En algun moment es va fer un arrebossat exterior que encara és visible en les parts més altes dels murs, on ha quedat protegit pel voladís de la teulada o pel pòrtic construït en època moderna.

L'absis té dos finestres estretes de doble esqueixada, situades a l'est i al sud. Al seu interior i en posició centrada, es troba l'altar original de pedra, i darrere hi ha un dipòsit de planta quadrada de funció desconeguda excavat a la roca. És tipològicament similar als dos dipòsits rectangulars de Santa Eulàlia d'Encamp i podria tractar-se d'un dispositiu d'emmagatzematge de productes peribles, com ara cereal o formatge, obtinguts en concepte de delme o qualsevol altre tipus d'exacció.

La nau té una forma lleugerament trapezoidal i l'accés s'efectua per una porta de petites dimensions rematada per un arc adovellat de mig punt, que s'obre al mur de migdia. El mur de ponent, que és visible des de l'antic camí d'accés a Nagol, sobresurt més d'1 m respecte a la resta de la nau i està coronat per un campanar d'espadanya de doble obertura. En posició centrada hi ha una finestra de doble esqueixada i per sobre una segona finestra en forma de creu.

El paviment interior el constitueix la mateixa penya, que ha estat rebaixada i anivellada de manera tosca i que fa un lleuger pendent vers l'est. Al terç occidental tres lloses de grans dimensions marquen un esglaó i destaquen el presbiteri, que queda a un nivell superior que la resta de la nau. Cap a la meitat de la nau s'observa un altre esglaó retallat a la penya. Just en aquest punt hi ha dos pilars adossats als murs llargs, aproximadament cap a la meitat de la nau, que no semblen tenir una funció estructural. Adossat al mur de migdia, i encaixat entre el pilar i l'arc triomfal, hi ha un banc corregut, a sobre del qual s'ha disposat un armari per guardar els objectes litúrgics.

Entre els segles xvii i xviii tingueren lloc unes reformes que consistiren a construir el pòrtic de l'entrada adossat al mur de migjorn i es va adequar el cementiri, tancat per un mur rectangular que se situa al cantó de ponent. La instal·lació del retaule de Sant Serni a l'absis va fer que es tapiés la finestra central que hi havia. Probablement en aquest moment es va obrir la finestra quadrada que hi ha a la dreta de la porta d'accés. En època moderna es va construir un cor de fusta al terç oriental de la nau, al qual s'accedeix per una escala recolzada en una estructura d'obra. Al mur sud hi ha dos grans obertures i la porta, mentre que als murs de ponent i llevant hi ha dos finestretes.

L'any 1976, els encarregats de Patrimoni Cultural van descobrir les pintures murals d'estil romànic de Sant Serni de Nagol, sota l'emblanquinat de calç dels murs. La intervenció de restauració del conjunt pictòric s'inicià l'any 1977 i es donà per acabada el 1989. Aquestes pintures es conserven a la zona del presbiteri, a l'arc triomfal –al parament exterior i a l'intradós– i al frontal de l'arc d'ingrés a l'absis.

Al mur de tramuntana hi trobem una figura aïllada que es considera molt posterior i d'influència bizantina. El primitivisme de les pintures fa que puguem parlar de la primera mostra de pintura romànica a Andorra. Cronològicament es troben dins la segona meitat del segle xi però estilísticament presenten uns trets molt arcaïtzants, amb una marcada linealitat i simplicitat de formes que fa que es puguin considerar plenament dins la tradició preromànica. Cromàticament són força pobres, ja que l'artista va emprar probablement com a pigments únicament la terra que va trobar pels voltants. Les pintures es poden dividir en dos registres, entre els quals hi ha diferències tècniques. Al registre inferior, els personatges estan dibuixats de manera més simple i s'observen diversos penediments. Els personatges del registre superior estan més ben resolts, tant cromàticament com formalment, amb un domini i una riquesa de les formes més grans tot i estar construïts també de manera lineal.

Les pintures s'estructuren a partir de la representació de l'agnusdei, actualment força perdut, inscrit dins un medalló, a la clau del parament exterior de l'arc d'ingrés a l'absis. La decoració d'aquesta zona es completa amb una sanefa de dents de serra que alterna els colors blanc i vermell. A l'intradós de l'arc triomfal hi ha representats quatre àngels en actitud d'adoració cap a l'agnusdei. Destaquen els ulls i les mans dels personatges, totalment desproporcionats, que n'accentuen la funció expressiva. Al registre inferior, al costat de l'epístola, hi ha representats dos personatges masculins de dimensions molt desiguals. Els dos duen nimbe i barba, i tenen els braços en la mateixa posició: la mà dreta aixecada, mostrant el palmell, i l'esquerra plegada davant el ventre. El de l'esquerra és un sant i l'altre, força més petit, és un àngel barbat, fet insòlit en l'àmbit iconogràfic. A l'altre costat del registre inferior de l'intradós de l'arc triomfal trobem la representació d'un altre sant. El personatge duu nimbe i va vestit amb una túnica llarga que sembla que hagi quedat a mig policromar, igual que part del fons que l'envolta. Els dos registres de l'intradós de l'arc triomfal se separen amb una sanefa amb motius diferents a cada costat.

Pel que fa al parament exterior de l'arc triomfal, resseguint l'arc trobem una sanefa amb motius vegetals. Al registre superior del costat de l'epístola hi ha representat un guerrer que clava una llança a la boca d'una serp; amb l'altra mà sosté un escut. Es pot interpretar com sant Miquel matant el drac, tot i que aquest personatge no duu nimbe. A l'altre costat trobem dos personatges fent la genuflexió, amb els braços estesos, en actitud oferent en direcció a l'agnusdei. A sota d'aquests personatges hi ha una àguila de color blanc, perfilada en negre. Simbòlicament, l'àguila actua com a principi celest, en contraposició al símbol de la serp, que representa les forces obscures, que a les pintures de Sant Serni de Nagol apareix vençuda per sant Miquel al cantó oposat de l'arc triomfal. Al registre inferior tornem a trobar un sant, amb els braços en actitud de benedicció, que no s'ha pogut identificar, ja que tampoc presenta cap atribut. A l'altre cantó, sota la figura del guerrer, hi ha representat un personatge que pel nimbe crucífer s'ha identificat amb Jesucrist.

Finalment, al mur de tramuntana trobem un personatge aïllat que, pels atributs que porta, una creu amb els braços potençats en una mà i un rotlle a l'altra, s'ha identificat com un arcàngel. Estilísticament no presenta cap similitud amb la resta de pintures i respon a l'herència de la tradició bizantina, amb exemples propers, com les pintures murals romàniques de Sorpe i Estaon.

Entre els elements conservats d'època medieval, cal destacar un beneiter de pedra, integrat al mur de migjorn de la nau, al costat dret de la porta i que es troba fora de la seva ubicació original, i una creu espinosa d'origen romànic, actualment dipositada a l'Espai Columba de Santa Coloma. S'hi afegeixen l'acta de consagració de l'església, conservada a l'Arxiu Nacional; la lipsanoteca de fusta amb relíquies, i un os embolicat amb cordill d'espart, que configuren un conjunt únic a les Valls i que també estan exposats a l'Espai Columba.

D'altra banda, es pot contemplar un dels tres retaules que havien estat en un moment o altre exposats a l'interior. El dedicat a sant Serni, datat de la primera meitat del segle xvi i d'autor anònim, està situat als peus de la nau, sota l'escala del cor, i conté la representació del sant *in cathedra* al cos central, identificat pels atributs com a bisbe de Tolosa de Llenguadoc. Està flanquejat per l'alfa i l'omega, que simbolitzen que Déu és el principi i la fi de l'univers. A la part superior hi ha l'escena del calvari, i a cada costat els símbols del sol i la lluna. La predel·la conté anagrames de Jesús (IHS) i Maria (MA). Els elements simbòlics d'aquest retaule remeten directament a una iconografia de reminiscències medievals, reforçada per les traceries gòtiques, tot i que la modesta pintura del sant és més aviat renaixentista. Aquest retaule, situat inicialment a l'absis, va ser substituït cap al 1620 per un de barroc, obra de l'escultor Antoni Tremulles i del pintor Miquel Orcau (o Orcall), que va ser retirat de l'església durant el descobriment de les pintures murals.

A banda de la importància que tenen les pintures conservades *in situ* o els elements mobles procedents d'aquesta capella, cal destacar la gran autenticitat que conserva aquest monument. Les reformes posteriors a l'època medieval no l'han alterat i l'edifici ha conservat la planta i l'alçat originals, mantenint una aparença força propera a la de l'església romànica, fet poc freqüent en aquest tipus de temples a Andorra. A més, la seva ubicació dalt d'un esperó rocós que controla el camí d'accés des del fons de vall cap a Nagol i l'efecte obtingut mitjançant el sobrealçament del mur de ponent –on a més hi ha el campanar d'espadanya– li atorguen un aspecte prominent i monumental perceptible de tota la vall de Sant Julià. Aquest monument i la connexió amb el seu entorn són un llegat que cal preservar per a les generacions futures.

Capítol 2. Definició dels criteris que han de regir les intervencions sobre l'església de Sant Serni de Nagol i l'espai de presumpció arqueològica (EPA)

El manteniment i la conservació del monument són responsabilitat del ministeri titular de la cultura per mitjà dels tècnics de Patrimoni Cultural.

La conservació i la restauració de l'església de Sant Serni de Nagol requereixen, com tots els béns patrimonials, un enfocament pluridisciplinari i una metodologia de treball que n'asseguri la salvaguarda física, el testimoni històric que representa i l'autenticitat.

En aquest sentit, la Llei 9/2003 ja defineix a l'article 1 el que significa la restauració, i també especifica a l'article 15 el següent:

"En els monuments, paisatges culturals i zones arqueològiques i paleontològiques, qualsevol intervenció s'ha d'efectuar assumint els criteris següents:

- a) El respecte permanent dels valors que van motivar la declaració de bé d'interès cultural, sens perjudici que, perquè el bé s'adapti millor al seu ús o per necessitats tècniques i arquitectòniques, es pugui autoritzar la utilització d'elements, tècniques i materials contemporanis.
- b) La conservació de les característiques tipològiques d'ordenació espacial, volumètriques i morfològiques més destacades del bé.
- c) No es pot reconstruir totalment o parcialment el bé o fer-hi addicions que en falsegin l'autenticitat, amb l'excepció d'utilitzar-ne parts originals.

d) No es poden eliminar parts del bé, excepte que comportin la degradació del bé o que l'eliminació en millori l'enquadrament històric. Els motius per a l'eliminació s'han de fonamentar en benefici del manteniment i la conservació del bé.

Les intervencions de restauració efectuades en monuments, conjunts arquitectònics i paisatges culturals s'han de basar en principis científics i criteris tècnics.

És prohibida la col·locació de publicitat, cables i antenes en els monuments i en els seus entorns de protecció, en els conjunts arquitectònics i en els paisatges culturals."

D'aquesta manera, tot projecte d'intervenció sobre el monument ha de contenir:

- Un estudi previ d'acord amb la naturalesa i la complexitat dels treballs que es preveuen efectuar, i que expressi els objectius de la intervenció, que descrigui en detall l'estat del monument amb documents escrits, gràfics i fotogràfics, que analitzi la història i les observacions arqueològiques que s'hi puguin efectuar i que detalli les patologies observades.
- Un projecte de restauració en el qual s'expliqui i es raoni la proposta d'intervenció.
- Uns amidaments que detallin els treballs previstos, un calendari d'execució i un pressupost estimatiu.
- Una memòria exhaustiva en què es detallin les modificacions eventuais respecte al projecte inicial. La memòria constitueix un recull documental en què es resumeixen les grans etapes de la intervenció, es presenten les actes de les reunions d'obra, les fotografies significatives dels treballs i els plànols de modificacions. Conclou amb recomanacions sobre les característiques i la periodicitat del manteniment que cal efectuar en el monument.

Els projectes de restauració i les direccions d'obra s'encomanen a arquitectes qualificats i amb experiència en la conservació i la restauració de monuments històrics.

Control de l'espai de presumpció arqueològica

Es defineix un espai de presumpció arqueològica amb la finalitat de poder-hi exercir un control específic de cara a la presència, a la superfície o al subsòl, de possibles restes de la intervenció humana en el passat.

Per assolir aquests objectius cal:

- Demanar l'autorització per fer qualsevol moviment de terra que impliqui una afectació del sòl o del subsòl, que ha de ser supervisat pels tècnics de Patrimoni Cultural.
- Consultar els arqueòlegs de Patrimoni Cultural a fi de determinar el procediment més adequat abans de dur a terme qualsevol projecte.
- S'ha d'efectuar, en qualsevol tipus d'obra de caràcter públic o privat que afecti el subsòl, en la fase de moviment de terra, el control i el seguiment arqueològic corresponents. Poden fer-se sondejos arqueològics previs al moviment de terra en cas de creure-ho convenient.
- S'han d'efectuar, en cas que hi hagi indicis de la conservació de restes en altura o sobre rasant, emmascarats per construccions posteriors, i en la fase d'enderrocament d'aquestes construccions, els controls i els seguiments arqueològics corresponents.
- En cas que el seguiment arqueològic sigui positiu, cal excavar totalment aquestes restes, seguint els procediments que marca el Reglament d'intervencions arqueològiques i paleontològiques i, una vegada documentades i valorades, es poden continuar les obres.

Capítol 3. L'entorn de protecció de l'església de Sant Serni de Nagol

3.1. Justificació i delimitació de l'entorn de protecció

L'església de Sant Serni de Nagol és un testimoni material rellevant de la permanència de l'activitat humana a través dels segles. És, des que es va crear, una fita visual destacada que singularitza l'entorn, agrícola i

natural, que l'envolta. Aquest monument ubicat a la franja superior d'un massa rocosa, de la qual sobresurt, estableix un lligam espiritual profund amb tota la vall de Sant Julià de Lòria. Implantat al marge dels conreus que domina, el seu aïllament és un testimoni rellevant de la religiositat i de les necessitats medievals. Aquest caràcter és fonamental per comprendre el monument i és un element imprescindible de la seva autenticitat. D'aquesta manera, malgrat les transformacions importants que s'han produït, amb més o menys encert, al voltant del bé, encara perduren les traces que testimonien les creences i l'activitat humana que han originat i han acompanyat el monument i que són indissociables de la seva història.

El límit de l'entorn de protecció s'inicia a l'extrem nord al costat de les edificacions del poble de Nagol, fa un arc en direcció est fins a arribar al dipòsit d'aigua, envolta el dipòsit pel costat nord i la plataforma sobre la qual s'assenta cal Serra fins a arribar al marge dret de la carretera (sentit Sant Julià de Lòria). Segueix el marge fins a arribar a la cota 1.173 m, a prop de l'assecador de tabac de cal Serra. Creua perpendicularment la carretera. Després el límit puja pel talús en el sentit del pendent fins a la corba de nivell de la cota 1.185, per la qual discorre en direcció sud fins al camí de Sant Serni a Certers. Un cop creuat el camí, el límit descendeix seguint un dels aiguafons del solà de Sant Serni fins a arribar al riu de Llueneres. Des d'aquí ressegueix el riu en el sentit de les aigües (cap a l'oest) fins a la corba de nivell de la cota 1.048, des de la qual va a buscar el límit nord del camí que segueix pel fons de vall, i que defineix el límit sud de la zona d'acompanyament. El límit es troba amb el camí de Sant Serni, i a partir d'aquest camí s'enfila muntanya amunt, seguint el traçat corbat del camí pel seu eix, fins a la corba de nivell de la cota 1.100. A partir d'aquest punt el límit descendeix fins a la carretera, abans de passar per Nagol, i el límit coincideix amb el marge esquerre de la carretera (sentit cap a Sant Julià de Lòria) fins a arribar a Nagol. El límit passa arran del costat sud de les edificacions de cal Nagol i l'era de cal Nagol, creua a l'altra banda de la carretera i es troba amb el punt d'inici de l'extrem nord.

Es determina aquest entorn de protecció per a l'església de Sant Serni de Nagol i es respon, així, als preceptes de la Llei 9/2003, del patrimoni cultural d'Andorra, així com, a la Llei 15/2014 de modificació de la Llei 9/2003. És a dir, es considera l'espai, edificat o no, que dona suport ambiental al bé i que, si és alterat, en pot afectar els valors, les perspectives, la contemplació o l'estudi.

El perímetre delimitat s'estableix, doncs, en funció dels interessos patrimonials identificats i del territori en el qual es considera que les intervencions que es facin poden tenir una incidència sobre la percepció que hom té del bé, ja sigui des de perspectives properes o llunyanes, i també sobre la percepció que hom té des del monument cap a l'exterior. Aquest espai que dona suport ambiental al monument és el que permet controlar les condicions que l'envolten i ha de permetre mantenir-lo en un entorn adequat. El control d'aquests factors susceptibles d'influir o alterar els valors, la comprensió, la percepció i el significat del monument serveix per assegurar la perennitat d'aquest patrimoni immoble.

D'aquesta manera, considerant els aspectes materials i immaterials relacionats amb el monument, i en l'exercici de delimitació de l'entorn de protecció en relació amb el significat del lloc, s'han identificat els valors patrimonials següents:

- El monument, l'església de Sant Serni de Nagol, que presenta un alt grau d'autenticitat íntimament associat al context que l'envolta.
- Les pintures murals conservades *in situ*, que formen un conjunt de pintures romàniques de gran valor i de característiques úniques a Andorra.
- La ubicació preeminent del temple, dalt d'un promontori, pensada per crear un fita visual perceptible des de la vall de Sant Julià de Lòria.
- El valor religiós i identitari del monument, simbolitzat per la preeminència del monument sobre el seu entorn i sense la qual no es pot comprendre.
- L'estreta connexió entre el temple i el seu entorn rural, que integra aquest llegat monumental històric irremplaçable i participa en l'estètica del monument.

- L'aïllament del monument, situat al marge del nucli, vora de la via de comunicació, heretat de mil anys d'història, és l'essència del context històric del bé i el singularitza.
- La geologia, l'orografia i els camins del lloc en connexió amb el monument són el conservatori de l'estructuració històrica de l'entorn del bé i li donen suport ambiental.
- Els testimonis arqueològics del subsol que contribueixen al coneixement i a l'estudi del monument.
- Les visuals generades des del monument cap a l'entorn, que configuren l'espai perceptible des del bé i la preservació de les quals ha d'assegurar el gaudi del monument:
 - Cap al sud, en direcció a la vall de Sant Julià de Lòria.
 - Cap al nord, en direcció a Sant Martí, Nagol i Certers.
- Les visuals rellevants cap al monument imprescindibles per salvaguardar les perspectives que en permeten la contemplació, la comprensió i la descoberta en el seu context:
 - Des del camí que uneix els pobles de Nagol, Llueneres i Certers amb el fons de vall i el poble de Sant Julià de Lòria.
 - Des de l'aparcament situat al nord-oest cap al monument.
 - Des de la carretera de Nagol al nord del monument.

Aquests interessos patrimonials donen suport ambiental a l'església de Sant Serni de Nagol i cal respectar-los per evitar l'afectació dels valors estètics, històrics i culturals del monument, impedir que se n'alterin les perspectives, la contemplació o l'estudi i, així, assegurar la perennitat del patrimoni cultural immoble i vetllar pel seu manteniment en un entorn adequat.

3.2. Justificació de les prescripcions d'obligat compliment i de les propostes que han de regir les intervencions sobre l'entorn de protecció

D'acord amb els interessos patrimonials identificats, l'objectiu perseguit per la definició d'aquests criteris és respectar els testimonis materials i immaterials que permeten la lectura de la continuïtat històrica de la zona que dona suport ambiental al monument tenint en compte el desenvolupament necessari de l'activitat urbana contemporània. El perímetre de l'entorn s'ha establert d'acord amb aquests testimonis que delimiten el territori en el qual es considera que les intervencions poden tenir una incidència (menor o major) sobre la contemplació, la percepció o el significat del bé. És, en definitiva, l'espai que ha de permetre controlar les actuacions que s'hi facin per preservar els valors estètics, històrics i culturals associats a l'església de Sant Serni de Nagol, la modificació dels quals pot alterar-ne la comprensió o l'estudi.

La finalitat de l'entorn de protecció és preservar l'espai que conforma el context del bé que li dona suport ambiental. Cal evitar que les intervencions que s'hi facin puguin perjudicar els valors identificats, o pertorbar-ne la visualització i la contemplació. S'estableixen, doncs, uns criteris aplicables al conjunt de l'entorn per tal d'assolir l'objectiu de conservació integrada del monument i així assegurar la perennitat del patrimoni cultural immoble i vetllar pel seu manteniment en un entorn adequat.

3.3. La zona 1: zona d'acompanyament

3.3.1. Delimitació de la zona 1

El límit de la zona d'acompanyament ve determinat per l'article 4 de la Llei 15/2014, de modificació de la Llei 9/2003, del patrimoni cultural d'Andorra, que modifica l'article 12 d'aquesta norma i estableix que la zona d'acompanyament (zona 1) "és la més propera al bé d'interès cultural i està constituïda per l'espai immediat que l'envolta. Els límits d'aquesta zona es defineixen, bé per les finques, edificades o no, que delimiten directament amb el bé d'interès cultural, o bé per les finques, edificades o no, que s'inclouen dins d'un perímetre de 20 metres comptats des del bé d'interès cultural".

D'aquesta manera el límit de la zona d'acompanyament és el següent:

Pel nord-oest, el monument delimita directament amb el cementiri i el límit segueix la línia del camí existent fins a arribar al cementiri nou, el voreja fins a la carretera, creua la carretera i continua paral·lelament pel vessant nord de la carretera, torna a creuar-la continuant pel vessant sud fins a la delimitació que marquen les visuals de l'església, descendeix seguint un dels aiguafons del solà de Sant Serni fins arribar al riu de Llumeneres. Des d'aquí ressegueix el riu en el sentit de les aigües (cap a l'oest) fins a la corba de nivell de la cota 1.048, des de la qual va a buscar el límit nord del camí que segueix pel fons de vall. El límit es troba amb el camí de Sant Serni, i a partir d'aquest camí s'enfila muntanya amunt, seguint el traçat corbat del camí pel seu eix, fins arribar al peu del cementiri nou, tancant així la zona d'acompanyament.

3.3.2. Caràcter general i objectius de la zona 1

La zona 1 està constituïda per l'entorn immediat que envolta el monument, sense el qual els seus valors es veurien modificats profundament.

A la part nord i oest de l'església els terrenys conserven un caràcter rural i són testimoni d'activitats agrícoles tradicionals. A la part sud i est de l'església el terreny no té aprofitament agrícola però sí un caràcter geològic que cal preservar i que s'estén cap al nord-est, fins a l'altra banda de la carretera.

Aquest vessant rocós serveix de plataforma d'implantació al monument i, visualment, és la prolongació del monument, el qual sembla sorgir de la massa rocosa. Els elements essencials d'aquest sector són el camí tradicional que porta a Sant Serni i el caràcter natural de la formació geològica. Ambdós fonamenten l'autenticitat i la monumentalitat del bé i del seu context. Són indissociables de la seva imatge. Aquesta àrea sud és el marc de totes les vistes llunyanes sobre el BIC, en les quals destaca la simbiosi entre el monument i el seu entorn, que és un element que el particularitza i el fa únic.

L'objectiu de la zona 1 és conservar el caràcter històric, geològic i paisatgístic de l'àrea per preservar el context i protegir els valors que donen suport al monument i, alhora, resguardar la contemplació del bé sense alteracions. El manteniment d'una percepció nítida de la fusió entre la cresta rocosa natural i el monument és un element fonamental. Conseqüentment, s'exclouen les adaptacions topogràfiques del terreny existent i la implantació de qualsevol tipus d'edificacions o condicionaments lleugers. Per la mateixa raó no s'hi poden fer nous vials, ampliacions ni camins de cap tipus i s'exclouen els murs d'escullera.

La zona d'acompanyament dona un suport ambiental al monument, que en facilita la comprensió i la percepció.

3.3.3. Prescripcions d'obligat compliment a la zona 1 de l'entorn de protecció

En tot el que no quedi regulat en els apartats anteriors per tal d'adaptar els projectes als objectius de la zona 1, segons el tipus de projecte i la seva implantació, s'han de tenir en compte els criteris següents:

Implantació

Per assolir aquests objectius i segons l'emplaçament i el tipus de projecte, es pot demanar:

- Excloure qualsevol tipus d'edificacions i condicionaments lleugers.
- Excloure les instal·lacions temporals com les de càmping i caravàning.
- Excloure qualsevol tipus d'edicle, ja sigui fix o implantat de manera temporal.
- Excloure les adaptacions topogràfiques del terreny existent.

Murs i paraments

Per assolir aquests objectius i segons l'emplaçament i el tipus de projecte, es pot demanar:

- Mantenir en l'estat actual i restaurar, si escau, els murs de pedra seca.
- Utilitzar pedra d'ús local (de característiques físiques i d'aspecte similar a la pedra tradicional del sector), inspirant-se en els murs de pedra seca.

Medi ambient i tancaments

Per assolir aquests objectius i segons l'emplaçament i el tipus de projecte, es pot demanar:

- Conservar les espècies de la vegetació local existents.
- Fer els tancaments d'acord amb el caràcter rural predominant.
- Excloure l'emmagatzematge temporal o permanent de materials o de qualsevol altre element que no estiguin lligats al significat del monument o a la seva conservació.
- Excloure els dipòsits de terra o altres materials.
- Excloure tota mena de dispositiu artificial de vegetació com ara jardineres, parterres i plantacions exòtiques.
- Plantar o replantar les espècies vegetals exclusivament relacionades amb característiques del lloc o bé similars.

Mobiliari urbà i senyalística

Aquesta zona no ha de rebre, en principi, cap tipus de mobiliari urbà, per tal de conservar el seu caràcter. Tot i així es poden admetre panells informatius o dispositius de seguretat que siguin necessaris, però la implantació, les dimensions i els acabats han de ser concebuts amb cura de manera que siguin eficaços però discrets. Es poden admetre altres elements de mobiliari urbà, com ara papereres o lluminàries, sempre que estiguin relacionats amb la posada en valor del bé i que el disseny i la implantació siguin tan discrets com sigui possible i no pertorbin el caràcter natural i rural de la zona.

Per assolir aquests objectius i segons l'emplaçament i el tipus de projecte, es pot demanar:

- Adaptar o dissenyar el mobiliari urbà estrictament necessari per preservar la lectura i el caràcter de la zona.
- Fer les instal·lacions necessàries de manera que no pertorbin la contemplació del monument.
- Limitar la intensitat lumínica per no pertorbar la percepció del monument i del seu entorn immediat. Tots els projectes relacionats amb aquest àmbit han de justificar de manera clara de quina manera tenen en compte aquesta prescripció i han de definir amb precisió els paràmetres que cal implementar.
- Excloure l'enllumenat públic d'aquesta zona per poder aconseguir que a la nit hi hagi un teló de fons del monument fosc.
- Excloure tot tipus de senyalística, a excepció d'aquella que estigui estrictament lligada a la seguretat de les persones i a la comprensió i la interpretació del monument.
- Adaptar les dimensions dels panells o cartells, així com la seva implantació, el grafisme i els colors per permetre la preservació i la lectura del caràcter de la zona.

Vials i xarxes diverses

Per assolir aquests objectius i segons l'emplaçament i el tipus de projecte, es pot demanar:

- Excloure la construcció de qualsevol nou vial o camí a la zona.
- Conservar i mantenir els camins existents amb el seu traçat actual i amb el seu caràcter natural i rural (terra, acotaments sinuosos, empedrats).
- Adaptar el disseny, el tractament i els materials dels espais lliures i dels vials per preservar la lectura i el caràcter de la zona.
- Pintar les instal·lacions de seguretat vial i els suports dels panells en una tonalitat fosca que s'acordi amb la vegetació de l'entorn.
- Excloure els elements d'energies renovables situats a l'aire lliure.

3.4. La zona 2: zona preventiva

3.4.1. Delimitació de la zona 2

Per delimitar l'àrea que queda afectada per aquesta zona preventiva, s'ha tractat d'ajustar-ne els límits amb els límits produïts per les visuals vers el monument i des del monument i la seva relació amb el paisatge.

El perímetre delimitat s'estableix, doncs, en funció dels interessos patrimonials identificats i del territori en el qual es considera que les intervencions que es facin poden tenir una incidència (menor o major) sobre la percepció que es té del bé, ja sigui des de perspectives properes o de llunyanes, i també sobre la percepció que es té des del monument cap a l'exterior. Aquest és un espai de suport ambiental que ha de permetre salvaguardar la coherència patrimonial del context del monument i facilitar el control de les condicions que l'envolten, ja que són susceptibles d'influir o de pertorbar els valors, la comprensió, la percepció i el significat del bé.

El límit de la zona preventiva s'inicia a l'extrem nord al costat de les edificacions del poble de Nagol, fa un arc en direcció est fins arribar al dipòsit d'aigua, envolta el dipòsit pel costat nord i la plataforma sobre la qual s'assenta cal Serra fins arribar a la cota 1.173 m, a prop de l'assegador de tabac de cal Serra. Creua perpendicularment la carretera. Després el límit puja pel talús en el sentit del pendent fins a la corba de nivell de la cota 1.185, per la qual discorre en direcció sud fins al camí de Sant Serni a Certers. Un cop creuat el camí, el límit el ressegueix en sentit Sant Serni fins trobar-se amb la carretera, en què segueix descendint pel marge esquerra de la carretera sentit Sant Julià fins trobar-se a 20 m del monument, punt on creua la carretera per seguir-la pel marge oposat fins creuar-la de nou just davant del cementiri nou en què l'envolta. El límit es troba amb el camí de Sant Serni i el segueix en sentit descendent fins a la corba de nivell de la cota 1.100. A partir d'aquest punt el límit descendeix de nou fins a la carretera, abans de passar per Nagol, i el límit coincideix amb el marge esquerre de la carretera (sentit Sant Julià de Lòria) fins arribar a Nagol, punt en què el límit passa arran del costat sud de les edificacions de cal Nagol i l'era de cal Nagol, creua a l'altra banda de la carretera i es troba amb el punt d'inici de l'extrem nord de la zona.

3.4.2. Caràcter general i objectius de la zona 2

La zona 2 es caracteritza pel fet que és una àrea rural majoritàriament agrícola i sense urbanitzar.

La zona preventiva constitueix per al monument el fons visual perceptible en les visuals majors. Integra uns sectors agrícoles no edificats que s'estenen fins al peu del nucli de Nagol i es particularitza per un fort pendent que transcorre des del conreu on s'ubica l'assegador de cal Serra fins a la carretera de Nagol. Cal destacar que, topogràficament, una part de l'àrea nord se situa per sota del nivell d'implantació de l'església de Sant Serni de Nagol que domina el cultiu, mentre que una altra part, al nord-est, se situa a una cota superior. Al marge del camí de Nagol que ressegueix la cresta, l'àrea nord és el lloc des del qual els visitants s'aproximen al monument (carretera i camins). Visualment molt proper del monument, el seu estat actual, no edificat, és, a la vegada, el testimoni històric del caràcter aïllat de l'església i l'espai de descoberta del monument.

Els objectius essencials són, d'una banda, la permanència i el respecte del marc patrimonial en el qual s'insereix el monument i, d'altra banda, la salvaguarda de la qualitat de les perspectives i de les relacions visuals existents des del monument i cap al monument. Cal que la implantació dels nous edificis i de les noves infraestructures es faci evitant de pertorbar les visuals llunyanes generades des del sud. Cal controlar la implantació i la volumetria dels edificis perquè no s'imposin en aquesta percepció, és a dir que les construccions no sobresurtin per damunt d'un nivell de la cresta per tal que no siguin perceptibles des d'aquestes visuals. Per assolir-ho cal que la planificació allunyi les noves construccions tant com sigui possible de la cresta creant una franja de protecció i especialment en el sector situat sota l'església. Cal aconseguir limitar el creixement en altura de manera que les construccions no sobrepassin l'altura de la plataforma on s'implanta l'església. Amb aquest objectiu, s'ha traçat una línia reguladora que ha de permetre controlar que les noves construccions es que puguin implantar no superin una altura que pertorbi les visuals.

En aquest sector, les cobertes haurien de ser el principal element perceptible des del monument i és desitjable seguir les característiques formals de l'arquitectura vernacular d'Andorra, la qual cosa no exclou l'adopció d'un llenguatge arquitectònic contemporani.

A banda d'aquest allunyament necessari per salvaguardar la singularitat del monument, les futures edificacions i les infraestructures de la zona 2 s'haurien d'integrar en el relleu evitant de modificar radicalment el relleu original, particularment mitjançant la implantació de plataformes que generen un impacte negatiu molt important. El criteri que cal respectar és adaptar l'edificació al terreny i no a la inversa. També cal tenir en compte que aquesta zona és limítrofa del nucli antic de Nagol; per tant, és important tenir en compte aquesta relació històrica i tipològica.

Tots els projectes han de justificar de forma clara de quina manera tenen en compte les prescripcions destinades a preservar els valors, les perspectives i la contemplació del monument. En tot cas, el patrimoni és un paràmetre més a integrar per a qualsevol operació arquitectònica, urbanística o paisatgística. És per aquestes raons que es recomana treballar de forma global l'ordenament de la zona 2 tenint en compte la presència del monument com a element rellevant i singular, tot evitant la implantació d'activitats que puguin perjudicar-ne la imatge i la contemplació.

Tal com estableix el Conveni per a la salvaguarda del patrimoni arquitectònic d'Europa del Consell d'Europa (1985), ratificat per Andorra al 1999, el conjunt de les mesures i dels criteris han de contribuir a crear un entorn de qualitat tenint en compte que la protecció del patrimoni arquitectònic és un objectiu essencial de la política d'ordenament del territori i de l'urbanisme. Cal afavorir la conservació del context històric, rural i natural del monument, potenciant, quan escaigui, l'aplicació de les tècniques i els materials tradicionals. Les mesures o els criteris adoptats pel Comú de Sant Julià de Lòria han de contribuir a preservar els valors de l'església de Sant Serni de Nagol propiciant la creació d'un entorn de qualitat per als habitants. En aquest sentit, cal recordar que, en concordança amb els textos internacionals de referència, la Llei 9/2003 del patrimoni cultural d'Andorra i la Llei 15/2014 de modificació de l'anterior preveuen que les administracions públiques, en exercici de les seves competències, hagin de vetllar per la integritat del patrimoni cultural i fer prevaldre el principi de menor perjudici per al patrimoni cultural. Així mateix, l'article 5.2 del Reglament de la construcció estableix que "en els casos de dubte d'interpretació produïts per imprecisions o contradiccions que no es puguin resoldre per aplicació del principi de jerarquia normativa, preval la solució més restrictiva pel que fa al càlcul de l'edificabilitat, a la dotació més elevada per a equipaments i per a espais públics, a la protecció ambiental, a la protecció patrimoni natural i a la protecció del patrimoni cultural."

3.4.3. Proposta de criteris aplicables a la zona 2 de l'entorn de protecció

Vist que les característiques patrimonials de la zona 1 prossegueixen en la zona 2, atenent que la major part de les visuals es generen o es perceben des d'aquesta zona, d'acord amb la missió de preservació dels valors estètics, històrics i culturals del bé protegit, es redacta aquesta proposta de criteris per tal que el Comú de Sant Julià de Lòria pugui acceptar-los i incorporar-los per protegir el monument, i així establir l'instrument de protecció, ús i gestió aplicable a la zona 2 previst per l'article 16.1 de la Llei 15/2014, del 24 de juliol, de modificació de la Llei 9/2003, del 12 de juny, del patrimoni cultural d'Andorra. Aquests criteris tenen en compte diferents escenaris per tal de facilitar-ne la incorporació al Pla d'ordenació i urbanisme de la parròquia de Sant Julià de Lòria i amb vista que la seva aplicació sigui gradual i proporcional, sempre en benefici del monument.

Implantació

Per assolir aquests objectius i segons l'emplaçament i el tipus de projecte, es pot demanar:

- Allunyar tant com sigui possible l'edificació de la zona d'acompanyament (Z1).
- Limitar les superfícies d'implantació de les noves construccions per mantenir el patró geomètric de les plantes de l'arquitectura vernacular.
- Afavorir les implantacions que s'estenen al llarg de les corbes de nivell, de manera que quedin integrades al paisatge existent.
- Tenir en compte la tipologia existent, així com els vials existents o previstos, amb la finalitat de no trencar les característiques de l'entorn en el qual s'inscriuen.

- Integrar els volums construïts en el pendent natural limitant els desmunts i els terraplens i recuperar la topografia natural del terreny.
- Excloure les instal·lacions temporals de tipus circ i les de càmping, caravàning i similars.
- Excloure l'emmagatzematge de materials a l'aire lliure.

Volumetria i volum de coberta

Per assolir aquests objectius i segons l'emplaçament i el tipus de projecte, es pot demanar:

- Fraccionar els nous volums per evitar masses imponents que creïn una barrera en el paisatge.
- Dissenyar el projecte arquitectònic tenint en compte les visuals des del monument o cap al monument i presentar les perspectives escaients per assegurar una composició respectuosa amb la relació visual existent.
- En el sector nord-oest, limitar l'altura del carener de les construccions de manera que no superin la cota de la línia reguladora de l'altura en cada punt (línia reguladora representada en blau en el plànol de l'annex 2). Per comprovar-ho, el pla urbanístic que es faci de la unitat d'actuació corresponent, així com els projectes d'edificació que s'elaborin d'acord amb el mateix pla, hauran de justificar que la línia de carener de tota construcció està per sota de la línia reguladora si la primera es projecta perpendicularment contra la segona.
- Fer els vessants amb un pendent comprès entre el 30 i el 40% d'acord amb els patrons de l'arquitectura vernacular.
- Adoptar un volum de coberta a dos vessants d'igual pendent.
- Excloure les cobertes amb terrassa ja que no són compatibles amb el caràcter patrimonial de la zona.
- Integrar els equipaments tècnics necessaris a l'interior del volum de coberta, sense que sobresurtin per evitar que s'imposin en el paisatge.
- Excloure les capellines o llucanes, ja que no responen a l'arquitectura tradicional de l'entorn.
- Integrar les plaques solars en el volum de coberta de manera que no es puguin veure des del monument.

Materials i detalls de coberta

Per assolir aquests objectius i segons l'emplaçament i el tipus de projecte, es pot demanar:

- Situar les plaques solars al vessant de coberta no perceptible des del monument.
- Fer les finestres de coberta amb proporcions rectangulars (la dimensió més gran situada en el sentit del pendent), encastades arran del pla de coberta.
- Situar les finestres de coberta al vessant no perceptible del monument.
- Excloure els dispositius exteriors de filtre solar que sobresurtin.
- Disposar els baixants als extrems de les façanes o coincidint amb les mitgeres.
- Fer les canals de recollida d'aigua en una tonalitat fosca i mat, privilegiant l'ús del zenc i del coure.
- Agrupar totes les xemeneies i les extraccions per limitar-ne la quantitat.
- Revestir les xemeneies i les extraccions amb la mateixa pedra utilitzada per a les façanes o bé pintar-les amb una tonalitat fosca.
- Excloure les antenes i instal·lacions de tot tipus com ara publicitat, climatitzacions, cartells, il·luminacions, etc.
- Excloure els metalls brillants aparents.
- Integrar els equipaments tècnics necessaris a l'interior del volum de coberta, sense que en sobresurtin.

Murs i paraments

Per assolir aquests objectius i segons l'emplaçament i el tipus de projecte, es pot demanar:

- Excloure els murs d'escullera i, sempre que sigui possible utilitzar la tècnica de la pedra seca. Per als casos que no sigui possible, revestir els murs de contenció en pedra d'ús local (de característiques físiques i d'aspecte similar a la pedra tradicional del sector), de mida petita o mitjana.
- Mantenir en l'estat actual i restaurar, si escau, els murs de pedra seca que sostenen les feixes.
- Excloure la construcció de nous murs de sosteniment que sobrepassin l'altura de 2 metres.
- Fer un revestiment de pedra d'ús local en totes les façanes per no deixar cap façana vista i no pertorbar la lectura del paisatge.
- Fer els paraments de murs amb pedra d'ús local (de característiques físiques i d'aspecte similar a la pedra tradicional del sector).

Obertures

Per assolir aquests objectius i segons l'emplaçament i el tipus de projecte, es pot demanar:

- Crear obertures seguint eixos de composició vertical i proporcions també verticals.
- Respectar una relació predominant del ple respecte al buit en totes les façanes.
- Limitar la profunditat dels balcons i les galeries per no crear un joc d'ombres important.

Fusteries exteriors

Per assolir aquests objectius i segons l'emplaçament i el tipus de projecte, es pot demanar:

- Excloure els vidres o altres materials que generin un efecte mirall.
- Excloure rètols de tipus bandera, persianes de protecció, tendals i para-sols en cas d'obertura de locals comercials o de serveis.
- Adoptar fusteries en color fosc mat (color RAL a precisar segons el cas).
- Pintar les finestres, els porticons, les persianes i els elements metàl·lics amb la mateixa tonalitat, amb un aspecte mat o setinat.

Medi ambient i tancaments

Per assolir aquests objectius i segons l'emplaçament i el tipus de projecte, es pot demanar:

- Mantenir els camps destinats a les activitats agropecuàries en bones condicions.
- A les zones més allunyades i mentre no es transformi el sòl, conservar els camps, l'arbrat i la vegetació existents.
- Excloure tota mena de dispositiu artificial de vegetació com ara jardineres, parterres i plantacions exòtiques.
- Cobrir verticalment de plantes els murs de sosteniment dels terrenys.
- Fer els tancaments d'acord amb el caràcter rural predominant.
- Fer els tancaments amb murs de pedra seca sempre que sigui possible. En cas que no sigui possible, fer-los amb pedra d'ús local (de característiques físiques i d'aspecte similar a la pedra tradicional del sector) inspirant-se en els murs de pedra seca.
- Excloure l'emmagatzematge temporal o permanent de materials.

- Mantenir els espais i els terrenys públics i privats en bones condicions i aparença (no és permès dipositar-hi terra o altres materials, ni posar-hi instal·lacions de tipus càmping o caravàning).
- Plantar o replantar exclusivament les espècies i varietats vegetals autòctones relacionades amb les característiques del lloc.

Mobiliari urbà i senyalística

Per assolir aquests objectius i segons l'emplaçament i el tipus de projecte, es pot demanar:

- Adaptar o dissenyar el mobiliari urbà estrictament necessari per preservar la lectura i el caràcter de la zona, cercant la màxima eficàcia amb un mínim d'elements.
- Fer les instal·lacions necessàries de manera que no pertorbin la contemplació del monument.
- Limitar la intensitat lumínica per no pertorbar la percepció del monument i del seu entorn immediat. Tots els projectes relacionats amb aquest àmbit han de justificar de manera clara de quina manera tenen en compte aquesta prescripció i definir amb precisió els paràmetres que cal implementar.
- Fer l'enllumenat públic de manera que s'integri en l'entorn, amb colors i tonalitats foscos i sense que la seva altura superi la vegetació que l'envolta, per limitar l'impacte visual sobre el monument.
- Adaptar les dimensions dels panells o cartells, així com la seva implantació, grafisme i colors per preservar la lectura de l'entorn.
- Excloure qualsevol senyalització lumínica intermitent que destorbi la contemplació del monument.

Vials i xarxes diverses

Per assolir aquests objectius i segons l'emplaçament i el tipus de projecte, es pot demanar:

- Conservar i mantenir els camins existents amb el seu traçat actual i amb el seu caràcter tradicional (terra, acotaments sinuosos, empedrats).
- Integrar els nous vials a l'entorn procurant allunyar-los al màxim del monument i de la zona 1.
- Per evitar un impacte més gran, evitar els murs de contenció i privilegiar els talussos de pendents suaus.
- Excloure la construcció de camins d'accés que requereixin desmunts o rebliments que puguin alterar l'aspecte actual de l'entorn del monument.
- Adaptar el disseny, el tractament i els materials dels espais lliures i de les vies per preservar la lectura i el caràcter de la zona.
- Integrar sistemàticament en cada projecte una reflexió prèvia sobre la relació visual possible entre el lloc on s'implanta el projecte d'infraestructura i el monument, tenint en compte la visió diürna i la nocturna.
- Pintar les instal·lacions de seguretat viària i els suports dels panells en una tonalitat fosca que s'acordi amb la vegetació de l'entorn.
- Excloure les instal·lacions elèctriques, telefòniques o altres aèries. En cas que siguin indispensables, s'han de soterrar seguint les indicacions i amb la supervisió dels tècnics arqueòlegs de Patrimoni Cultural.
- Allunyar al màxim els dispositius tècnics (comptadors, transformadors, etc.) del monument i de la zona 1.
- Encastar els comptadors elèctrics en la maçoneria a peu de façana. Si escau, dissimular-los darrere un portaló de tonalitat fosca sense sobresortir del pla exterior del mur.

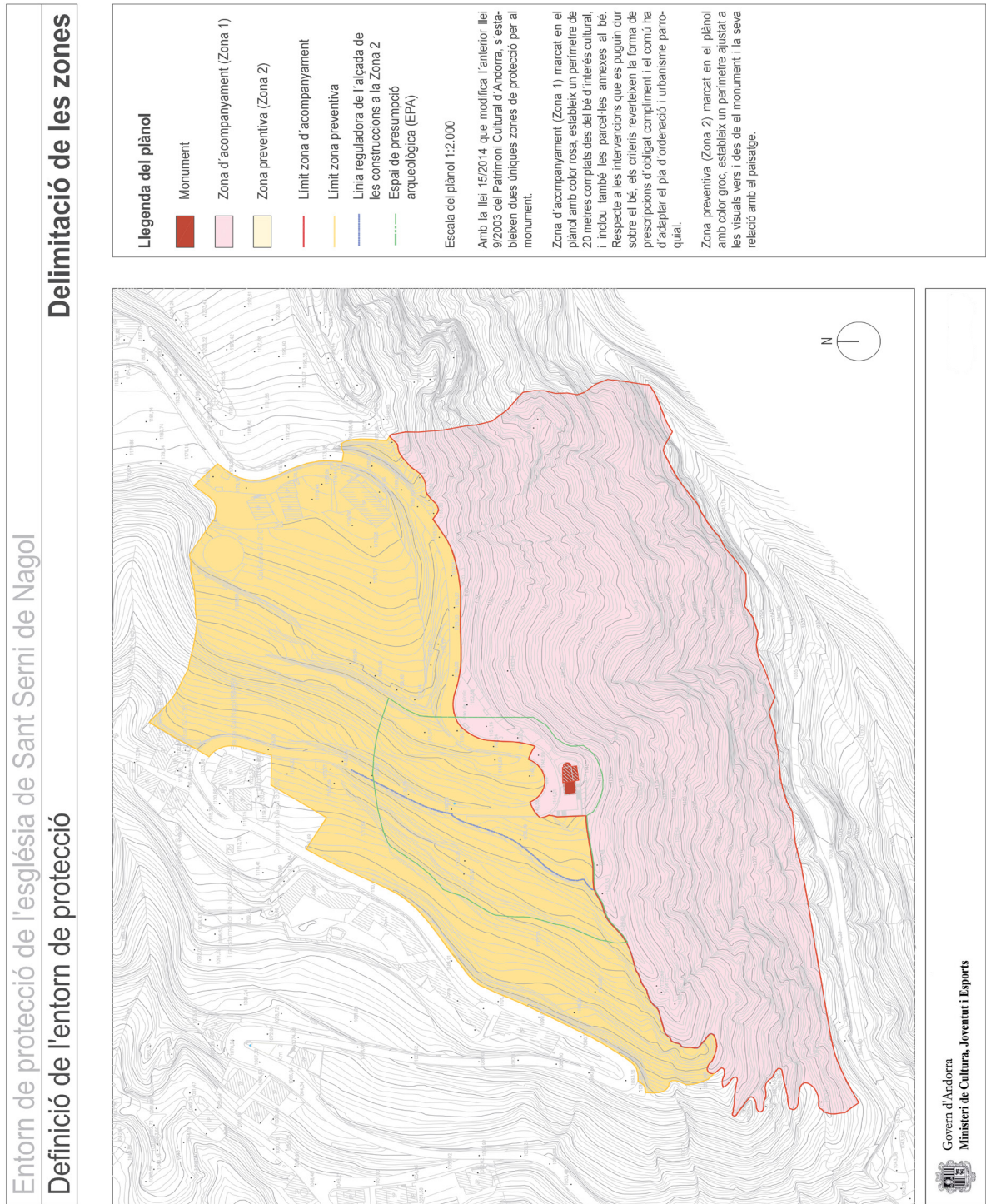

BOPA

Butlletí Oficial del Principat d'Andorra

Annex 2

Plànol de l'entorn de protecció de l'església de Sant Serni de Nagol. Delimitació de les zones 1 i 2.

Annex 3. Documents que han de contenir els projectes d'intervenció en l'entorn de protecció

Els projectes que se situïn dins del perímetre de l'entorn de protecció han d'incloure tots els documents necessaris per a la interpretació correcta de les intencions dels tècnics autors i dels promotors, tal com s'estableix en l'annex 3 de la *Guia metodològica per a la delimitació dels entorns de protecció dels béns immobles d'interès cultural* (BOPA núm. 39, any 21, de data 3 de juny del 2009). Un dossier correctament constituït facilita, a més, els tràmits i la gestió de l'expedient.

És per això que els documents següents s'han d'incorporar al projecte adjunt a la sol·licitud de llicència d'obra, sense perjudici de la documentació exigida pel Reglament de la construcció i la normativa sectorial aplicable en la matèria:

- a) Text de presentació del projecte. Cal fer-hi constar quins són els objectius del projecte (el programa del promotor) i el concepte que proposa el tècnic autor del projecte.
- b) Nota que expliqui i raoni de quina manera s'ha tingut en compte la integració del projecte en el context que l'envolta.
- c) Reportatge fotogràfic amb les observacions adequades que contingui un o diversos punts de referència, així com les explicacions necessàries per a la interpretació correcta del que es pretén:
 - Si es tracta d'una parcel·la nua, cal fer un reportatge fotogràfic des del terreny concernit cap a l'exterior, en un radi de 360°, amb una o més fotografies i altres visuals cap al terreny concernit preses des de punts significatius (en particular des del bé d'interès cultural, encara que el terreny no sigui directament visible des del bé).
 - Si es tracta d'una o més construccions existents, cal fer un reportatge fotogràfic des del terreny i des de les construccions concernides cap a l'exterior, i des de cada façana. També és necessari incloure-hi visuals de cada façana i visuals cap al terreny des de punts significatius (especialment des del bé d'interès cultural, encara que el terreny no sigui directament visible des del bé).
 - Si es tracta d'una o més construccions existents, cal fer un reportatge fotogràfic des del terreny i des de les construccions concernides cap a l'exterior, i des de cada façana. També és necessari incloure-hi visuals de cada façana i visuals cap al terreny des de punts significatius (especialment des del bé d'interès cultural, encara que el terreny no sigui directament visible des del bé).
- d) Documentació gràfica sobre l'estat actual:
 - Si es tracta d'un terreny verge, cal adjuntar-hi una o més seccions del terreny significatives. Cal incloure-hi, si escau, la roca superficial, la vegetació rellevant existent en el terreny, així com altres característiques que siguin rellevants.
 - En el cas que es tracti d'un terreny en el qual ja hi ha una construcció que es vol enderrocar, cal adjuntar-hi plànols, seccions i alçats de la construcció. S'ha de mencionar amb precisió la part o les parts a enderrocar, s'ha de mencionar el seu estat de conservació i el seu interès patrimonial. Cal especificar, en particular, totes les intervencions que tinguin una incidència sobre l'aspecte exterior de la construcció (es poden adjuntar fotografies d'exemples similars per il·lustrar el resultat que es vol obtenir). Aquesta memòria s'ha d'acompanyar de la documentació gràfica general i adequada per a cada cas, com per exemple croquis o perspectives axonomètriques de la volumetria general amb referència de la volumetria particular i de la configuració arquitectònica corresponent. Cal adjuntar-hi una justificació raonada de l'enderroc.